

Leraren en directeurs
**wie zijn ze,
wat denken ze,
wat doen ze?**

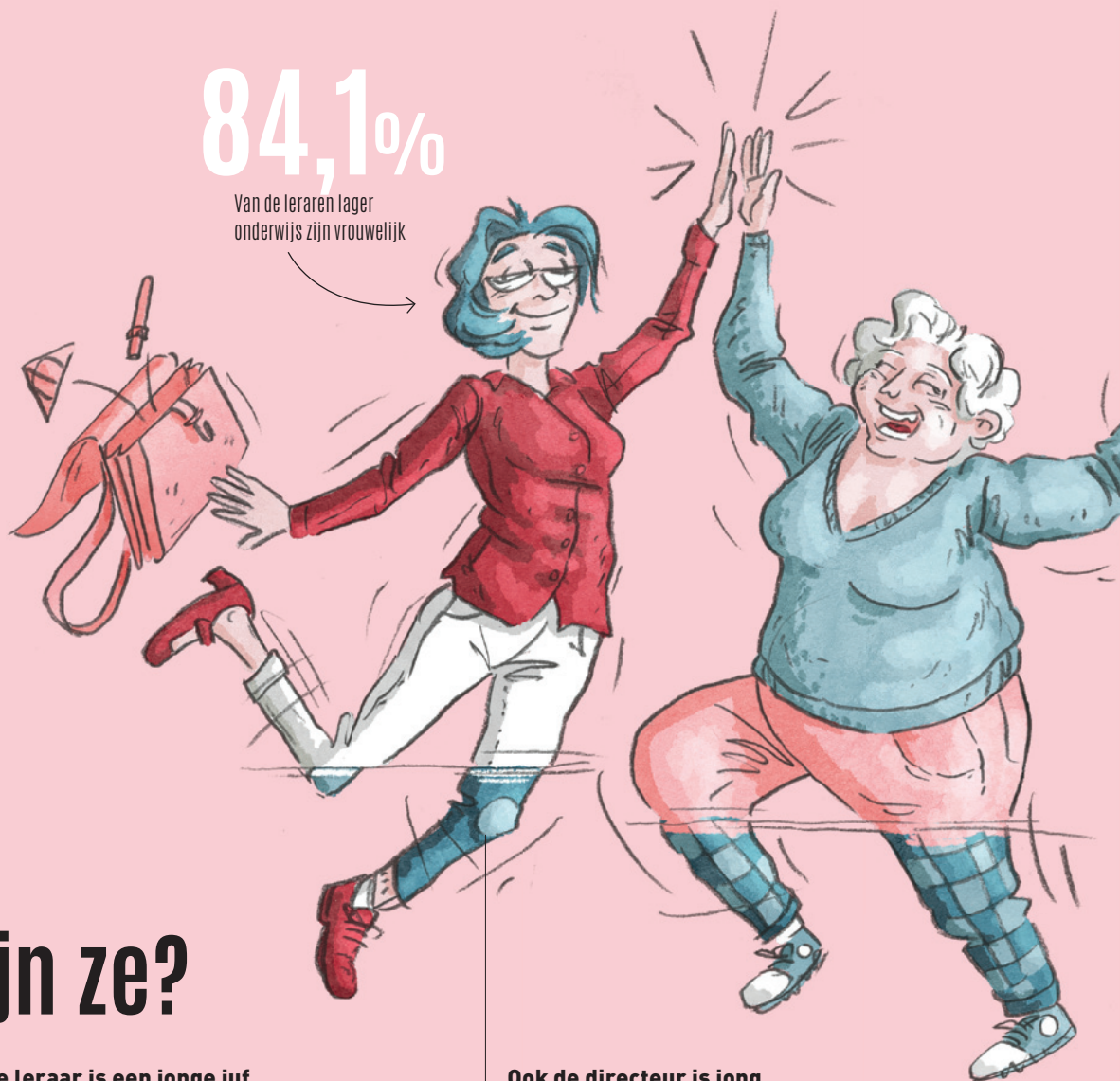
TEKST
Isabel Rots

ILLUSTRATIES
Rutger Van Parys

Misschien was jij een van de 2.662 leraren of 184 directeurs lager onderwijs die in de lente van 2018 een vragenlijst heeft ingevuld voor het TALIS-onderzoek? Ook 3.122 leraren en 188 directeurs uit de eerste graad van het secundair onderwijs deden mee. Net zoals bijna 260.000 collega's elders in de wereld. De Teaching and Learning International Survey (TALIS) is hét internationale onderzoek van de OESO onder leraren en directeurs, over hun leer- en werkomstandigheden. Een team van de Vrije Universiteit Brussel stond in voor de uitvoering van TALIS 2018 in Vlaanderen.

84,1%

Van de leraren lager onderwijs zijn vrouwelijk

Wie zijn ze?

De leraar is een jonge juf

De gemiddelde Vlaamse leraar lager onderwijs is net geen 40 jaar oud. Dat is jonger dan het gemiddelde van de Europese vergelijkingslanden. We zien een sterke vervrouwelijking van het lerarenberoep. In de eerste graad van het secundair onderwijs is 70 procent van de leraren vrouw. In het lager onderwijs is dat maar liefst 84 procent. Dat is boven het gemiddelde van de vijf EU-vergelijkingslanden. (zie uitleg blz. 3)

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
leeftijd leraren	39,6 jaar	42,5 jaar
percentage vrouwelijke leraren	84,1%	80,8%

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
leeftijd leraren	39,4 jaar	45,3 jaar
percentage vrouwelijke leraren	70,2%	69,7%

Ook de directeur is jong

Ook directeurs zijn relatief jong. Zij zijn gemiddeld 48 jaar. Het aandeel vrouwelijke directeurs is opvallend minder groot dan het aandeel vrouwelijke leraren: 57,5 procent in het lager onderwijs en 40 procent in de eerste graad secundair onderwijs. Toch wijst de statistische toets enkel voor het secundair onderwijs op een significant verschil met de EU-vergelijkingslanden.

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
leeftijd directeurs	48,7 jaar	49,2 jaar
percentage vrouwelijke directeurs	57,5%	63,3%

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
leeftijd directeurs	48,5 jaar	52,6 jaar
percentage vrouwelijke directeurs	40,3%	52,1%

Hoe voelen ze zich?

Enorm gemotiveerd

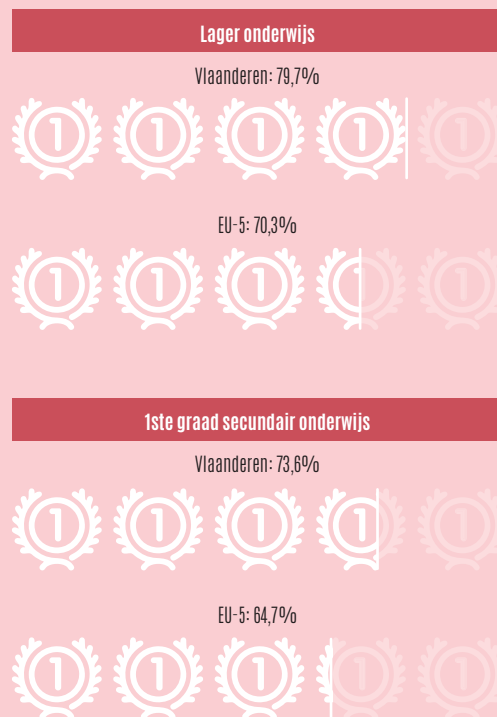
Vlaamse leraren zijn bijzonder sterk intrinsiek gemotiveerd, meer dan gemiddeld in Europa. Ze willen de ontwikkeling van kinderen en jongeren beïnvloeden en bijdragen aan de samenleving. Ook een betrouwbaar inkomen is – meer dan in de EU-vergelijkingslanden - een reden om voor het lerarenberoep te kiezen, net als een stabiele loopbaan.

Percentage leraren lager onderwijs voor wie de volgende aspecten van belang waren om leraar te worden

	Vlaanderen	EU-5
ontwikkeling van kinderen en jongeren beïnvloeden	98,7%	96,2%
sociaal-zwakkeren helpen	85,2%	81,3%
bijdragen aan de samenleving	97,0%	88,5%
stabiele loopbaan	69,3%	57,4%
betrouwbaar inkomen	73,0%	61,5%
werkzekerheid	61,5%	61,4%
werkschema sluit aan bij privéleven	59,0%	55,5%

Bijna acht op tien Vlaamse leraren lager onderwijs zeggen dat lesgeven hun eerste beroepskeuze was. Dat is meer dan bij de collega's in de eerste graad secundair onderwijs. In beide onderwijsniveaus blijkt het lerarenberoep vaker een eerste keuze dan gemiddeld in de Europese vergelijkingslanden.

Lesgeven was mijn eerste keuze voor mijn beroepsloopbaan

De onderzoekers plaatsen de gegevens voor Vlaanderen in een internationaal perspectief door ze te vergelijken met het gemiddelde van een groep Europese landen. Voor het lager onderwijs selecteerden ze vijf vergelijkingslanden ("EU-5"): Denemarken, Engeland, Frankrijk, Spanje en Zweden. Voor de eerste graad secundair onderwijs namen meer landen deel aan TALIS. De onderzoekers vergelijken de Vlaamse resultaten met het gemiddelde van 14 vergelijkingslanden ("EU-14"): Tsjechië, Estland, Letland, Noorwegen, Oostenrijk, Denemarken, Finland, Frankrijk, Italië, Nederland, Portugal, Spanje, Zweden en Engeland.

Het volledige eerste rapport vind je via <http://taliss2018.be/>

Vol zelfvertrouwen

Vlaamse leraren staan met het nodige zelfvertrouwen en geloof in eigen kunnen voor de klas. Ze geven op bijna elk domein van klasmanagement tot leerlingenbetrokkenheid en lespraktijken, vaker dan hun Europese collega's, aan vertrouwen te hebben in hun eigen capaciteiten.

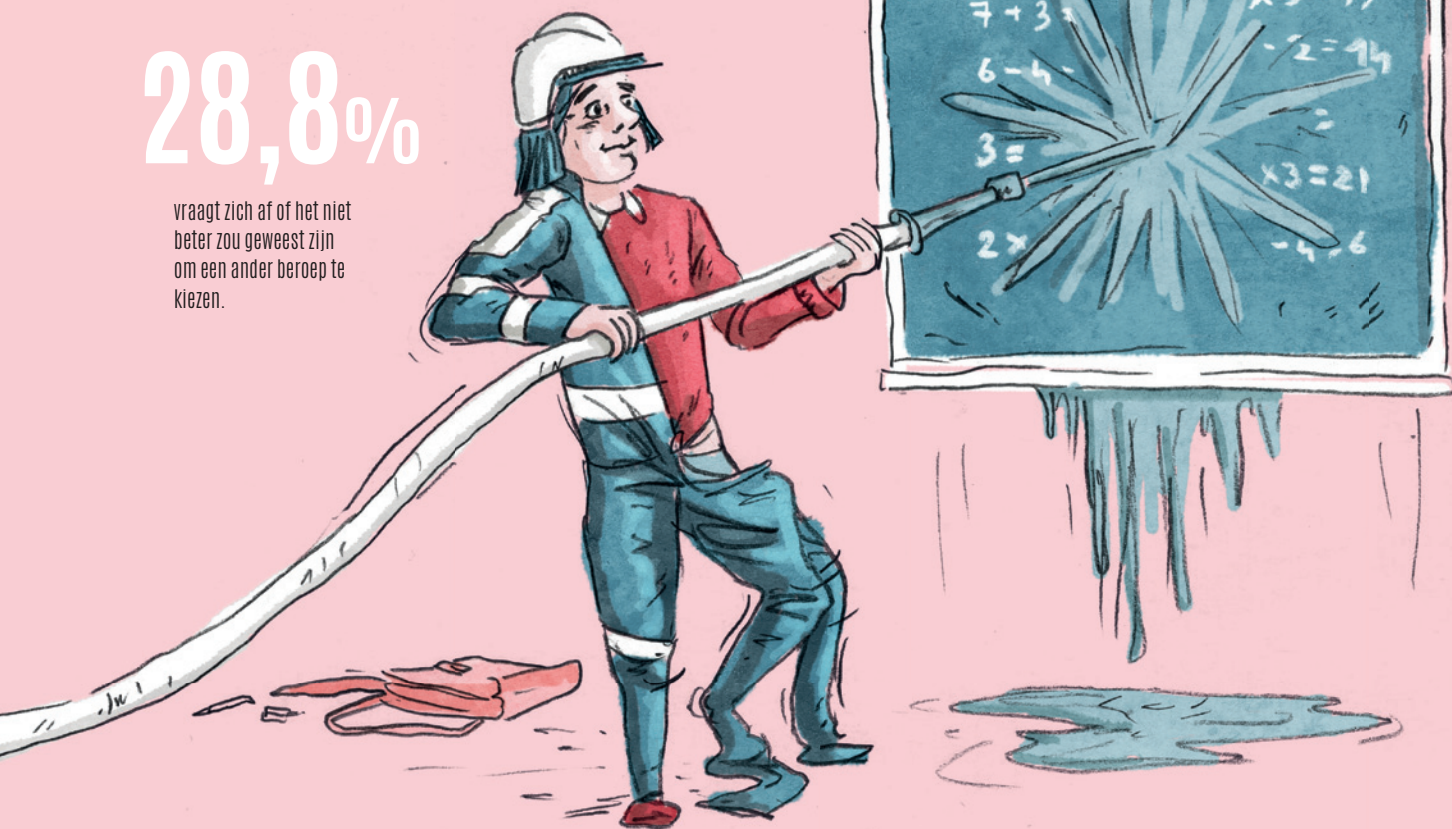
Tevreden maar ondergewaardeerd

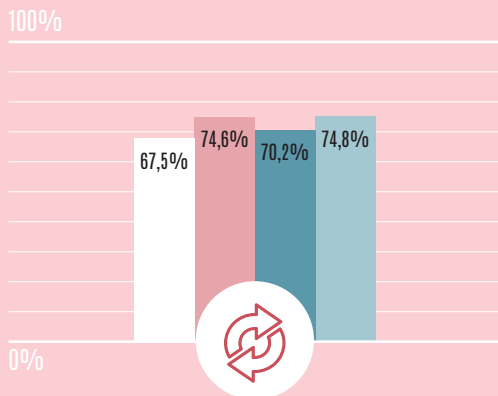
Vlaamse leraren zijn zeer tevreden over hun job. Acht op de tien zou opnieuw voor het lerarenberoep kiezen. Ongeveer driekwart is tevreden met zijn loon en arbeidsovereenkomst. Zo'n zeven op de tien vindt dat de voordelen van het beroep de nadelen compenseren, al is dat minder dan gemiddeld in Europa. Ook vraagt zo'n dertig procent zich af of het niet beter was geweest om een ander beroep te kiezen. Bovendien vindt slechts dertig procent van de leraren uit het lager onder-

wijs en een kwart uit de eerste graad secundair onderwijs dat hun beroep gewaardeerd is in de samenleving. Vlaanderen scoort hiermee boven het gemiddelde in de EU-vergelijkinglanden maar er is wel een duidelijke daling vergeleken met het vorige TALIS-onderzoek in 2013. Toen vond nog 45,9 procent van de Vlaamse leraren in de eerste graad secundair onderwijs en 45 procent in het lager onderwijs dat leraren worden gewaardeerd. De onderzoekers noemen het zorgwekkend dat steeds minder leraren zich gewaardeerd voelen door de maatschappij. Deze bevindingen suggereren dat het beroep van leraar een lage sociale status geniet en dat is een drempel om sterk presterende studenten aan te trekken.

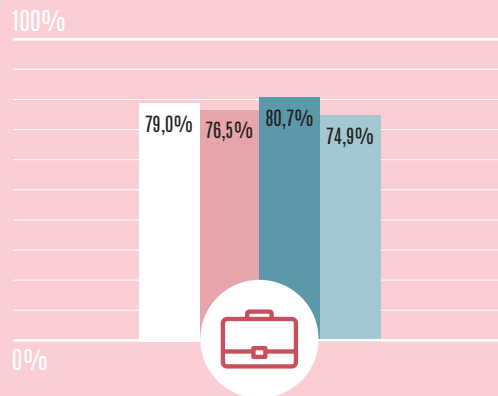
28,8%

vraagt zich af of het niet beter zou geweest zijn om een ander beroep te kiezen.

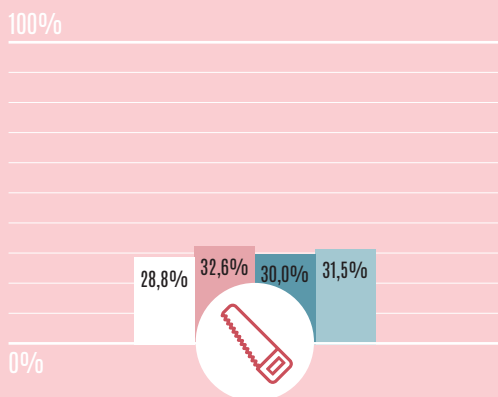

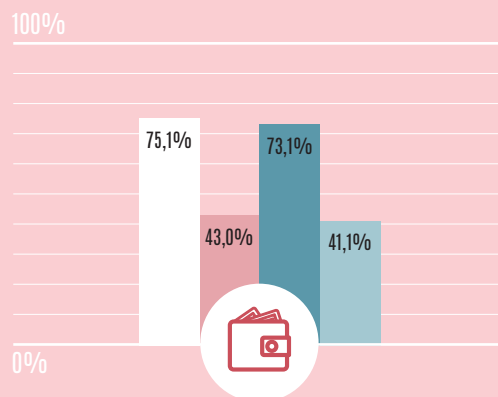
De voordelen van het lerarenberoep compenseren de nadelen.

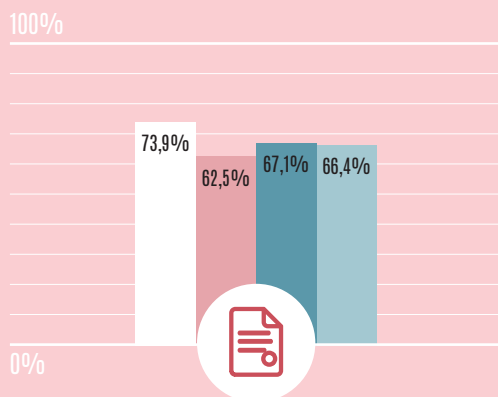
Als ik opnieuw kon beslissen, zou ik nog altijd voor het lerarenberoep kiezen.

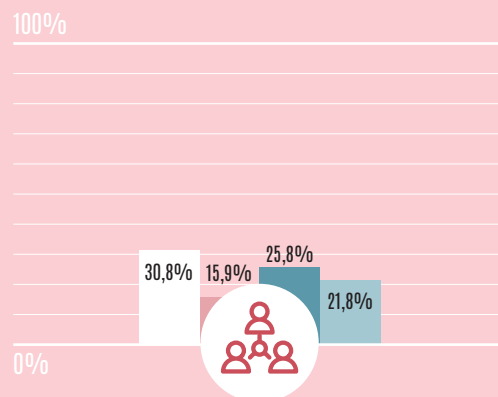
Ik vraag me af of het niet beter zou geweest zijn om een ander beroep te kiezen.

Ik ben tevreden met het loon dat ik voor mijn werk krijg.

Mijn salaris buiten beschouwing gelaten, ben ik tevreden met mijn arbeidsovereenkomst.

Ik vind dat het beroep van leraar gewaardeerd wordt in de maatschappij.

92,5%

Van de leerkrachten lager onderwijs in Vlaanderen is tevreden met zijn job

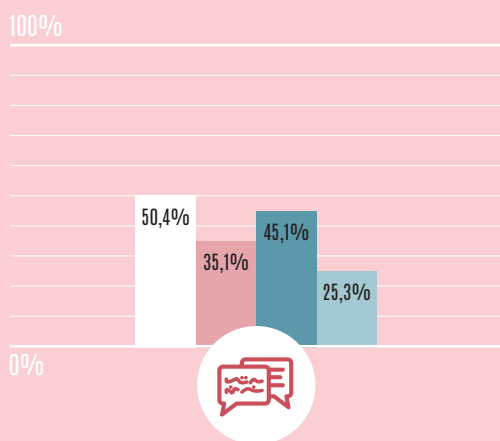
- Lager onderwijs Vlaanderen
- Lager onderwijs EU-5
- 1ste graad secundair onderwijs Vlaanderen
- 1ste graad secundair onderwijs EU-14

Wie zijn hun leerlingen?

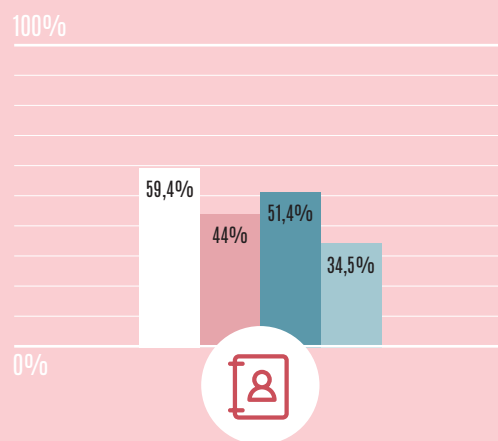
Groeiend divers

TALIS toont dat de diversiteit sinds 2008 aan een sterk tempo is toegenomen. Vlaamse schoolleiders schatten vooral de aanwezigheid van leerlingen met een migratieachtergrond of thuistaal niet-Nederlands veel hoger in dan hun Europese collega's.

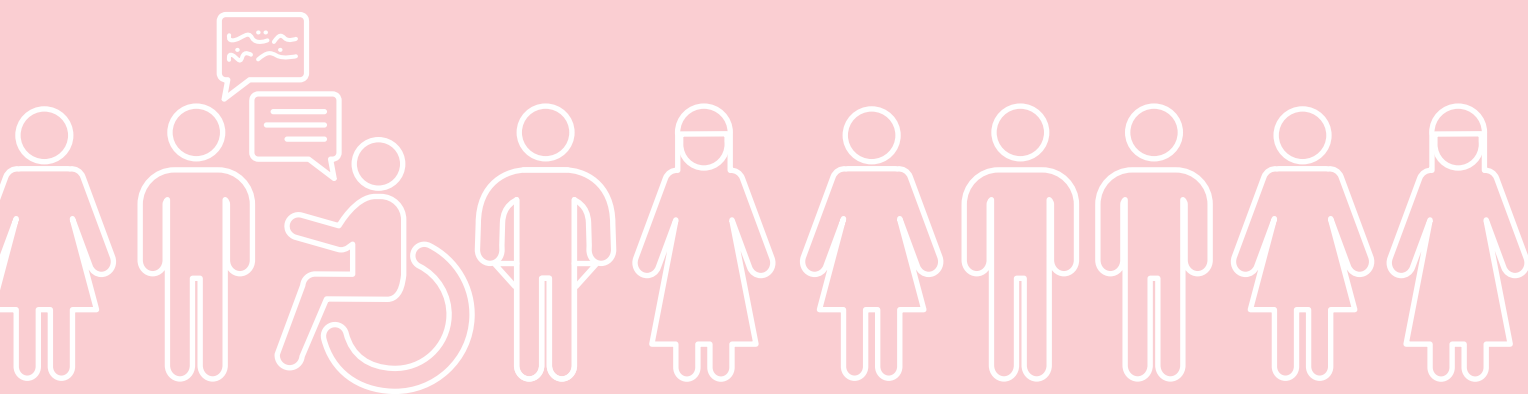
In de helft van alle lagere scholen heeft minstens een op de tien leerlingen de instructietaal niet als moedertaal. In de Europese vergelijkingslanden is dit 35 procent van de scholen. Dat is een groot verschil. Het patroon in het secundair onderwijs is gelijkaardig.

meer dan 10% leerlingen met een andere moedertaal

meer dan 10% leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

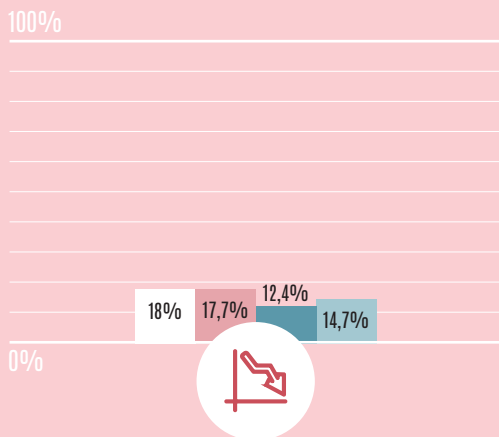
Vlaamse leraren vinden het belangrijk om leerlingen met verschillende sociaaleconomische achtergronden gelijk te behandelen

Volgens de studie telt Vlaanderen ook een hoger aandeel scholen met meer dan 10 procent leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en met meer dan 10 procent leerlingen met een migratieachtergrond. Het verschil met de Europese vergelijkingslanden is aanzienlijk, zowel in het lager onderwijs als in de eerste graad secundair onderwijs.

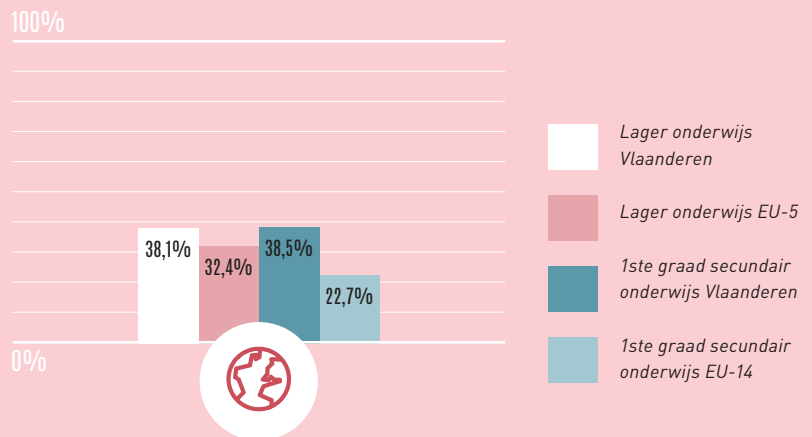
Voor de proportie scholen met meer dan 30 procent leerlingen uit sociaaleconomisch achtergestelde gezinnen is er een betekenisvol verschil tussen het lager onderwijs (18%) en de eerste graad secundair onderwijs (12%). Hier is het verschil met de Europese vergelijkingslanden beperkt en statistisch niet betekenisvol.

TALIS geeft aan dat Vlaamse leraren in grote mate dezelfde overtuigingen en praktijken delen als het gaat over gelijkheid en diversiteit. Ze vinden het be-

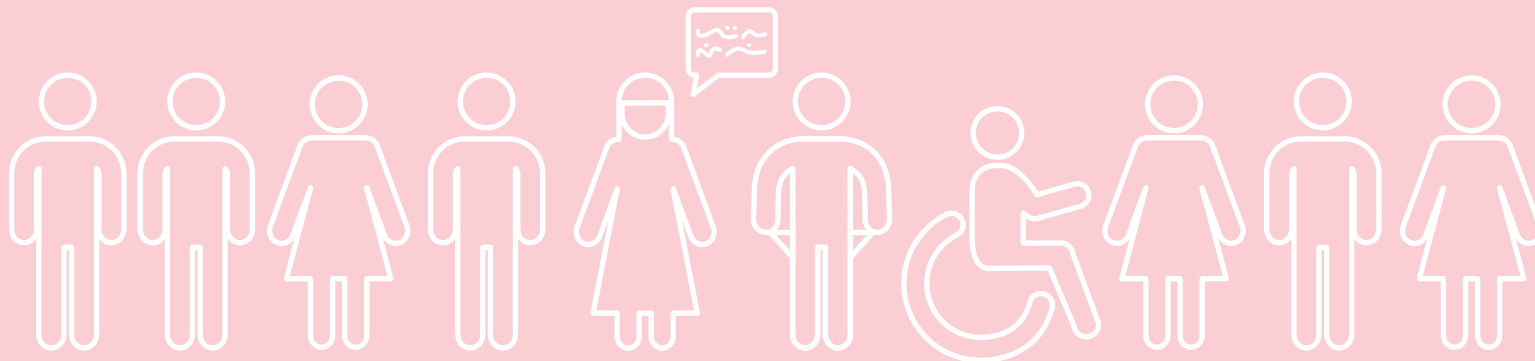
langrijk om leerlingen met verschillende sociaaleconomische achtergronden gelijk te behandelen. Bovendien zijn Vlaamse leraren ervan overtuigd dat kinderen en jongeren zo vroeg mogelijk respect voor andere culturen moeten aanleren en moeten leren dat mensen van verschillende culturen veel gemeen hebben. De onderzoekers stellen vast dat deze opvattingen breed gedragen zijn. Ze hangen niet samen met de diversiteit van de leerlingenpopulatie van de school.

meer dan 30% leerlingen met lage SES

meer dan 10% leerlingen met migratie-achtergrond

In welk klas- en schoolklimaat werken ze?

Positief schoolklimaat

Vlaamse leraren zijn erg positief over de kwaliteit van de relaties tussen leraren onderling en tussen leraren en leerlingen op school. Niet minder dan 96,5 procent van de leraren lager onderwijs en 94,2 procent in de eerste graad van het secundair zegt dat leraren op elkaar een beroep kunnen doen. Dat is een stuk beter dan gemiddeld in Europa. Ook vindt 98,4 procent van de leraren lager onderwijs en 96,4 procent in de eerste graad van het secundair dat leraren en leerlingen meestal goed met elkaar opschieten. Dat is even goed als in vergelijkbare landen in Europa.

Meer problemen met discipline

Toch rapporteren Vlaamse leraren meer problemen met discipline in de klas dan hun Europese collega's. Leraren geven aan dat ze heel wat tijd verliezen met leerlingen die de les onderbreken, veel storend lawaai ervaren in de klas en redelijk lang moeten wachten voordat de leerlingen rustig worden aan het begin van de les. Vooral in de eerste graad secundair onderwijs zijn er aanzienlijke verschillen met andere Europese landen.

Percentage leraren lager onderwijs dat het eens is

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
voordat de les begint, moet de leraar redelijk lang wachten voordat alles rustig wordt	31,9%	28,4%
de leerlingen zorgen ervoor dat ze een aangenaam leerklimaat creëren	76,5%	75,1%
leraar verliest heel wat tijd met leerlingen die de les onderbreken	40,6%	37,9%
er is veel storend lawaai in de klas	34,6%	33,6%

Percentage leraren 1ste graad secundair onderwijs dat het eens is

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
voordat de les begint, moet de leraar redelijk lang wachten voordat alles rustig wordt	38,8%	28,7%
de leerlingen zorgen ervoor dat ze een aangenaam leerklimaat creëren	64,6%	70,0%
leraar verliest heel wat tijd met leerlingen die de les onderbreken	40,8%	28,7%
er is veel storend lawaai in de klas	34,6%	25,8%

Meer intimidatie en pestgedrag

Maar liefst 12,5 procent van de directeurs van de eerste graad secundair onderwijs stelt dat hun leraren of personeel wekelijks te maken hebben met verbale intimidatie of beledigingen. Dit wijkt sterk af van het Europese gemiddelde. In het lager onderwijs is het probleem minder pertinent. Maar ook hier maakt 5,3 procent van de directeurs gewag van die intimidatie.

Vlaanderen toont ook opvallend hoge cijfers voor intimidatie of pesten onder leerlingen. Volgens

drie op de tien directeurs in het lager onderwijs en vier op de tien in de eerste graad secundair onderwijs komt dit minstens wekelijks voor. Dit staat in sterk contrast met het gemiddelde in de andere Europese landen. Ook cyberpesten komt in Vlaanderen vaker voor in de eerste graad secundair onderwijs. De onderzoekers wijzen erop dat de TALIS-bevraging liep vlak na de week tegen pesten. Ze merken op dat de hogere cijfers voor Vlaanderen mogelijk het gevolg zijn van de aandacht die wordt besteed aan het tegengaan van pestgedrag in Vlaanderen. Het zou kunnen dat directeurs zich hierdoor bewuster zijn van pestgedrag op school.

Percentage schoolleiders lager onderwijs dat aangeeft dat volgende incidenten minstens wekelijks voorkomen

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
intimidatie of pesten onder leerlingen	30,4%	11,5%
intimidatie of verbaal beledigen van leraren of personeel	5,3%	5,3%
meldingen over kwetsende informatie op het internet over leerlingen	0,3%	0,8%
meldingen over ongewenst elektronisch gedrag tussen leerlingen (bv. via sms, e-mails, online)	0,0%	1,0%

Percentage schoolleiders 1ste graad SO dat aangeeft dat volgende incidenten minstens wekelijks voorkomen

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
intimidatie of pesten onder leerlingen	40,3%	13,5%
intimidatie of verbaal beledigen van leraren of personeel	12,5%	3,7%
meldingen over kwetsende informatie op het internet over leerlingen	9,2%	2,6%
meldingen over ongewenst elektronisch gedrag tussen leerlingen (bv. via sms, e-mails, online)	15,6%	4,5%

Wat doen ze?

Leraar lager onderwijs is kampioen in aantal lesuren

In een normale werkweek besteden Vlaamse leraren lager onderwijs gemiddeld 44,6 uur aan hun taken. Voor leraren in de eerste graad secundair onderwijs is dit 39,7 uur. De onderzoekers verklaren dit verschil vanuit het feit dat de lesopdracht van leraren lager onderwijs meer uren omvat. In het lager onderwijs gaat gemiddeld 25,2 uur naar lesgeven. Dat is twee uur meer dan in Europese vergelijkingslanden en vijf uur meer dan in de eerste graad secundair onderwijs. Leraren lager onderwijs en eerste graad secundair onderwijs besteden ongeveer evenveel tijd aan de overige taken zoals lesvoorbereiding, verbeteren, administratie, vergaderingen enzovoort.

Vlaamse leraren lager onderwijs geven twee uur meer les dan elders in Europa

VIJF MEEST TIJDSINTENSIEVE ACTIVITEITEN VAN LERAREN LAGER ONDERWIJS

Gemiddeld aantal uren (van 60 minuten) dat leraren per week besteden aan ...

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
lesgeven	25,2 uur	23,1 uur
lesvoorbereiding	6 uur	7,1 uur
samenwerking en overleg met collega's	2,3 uur	3,2 uur
verbeteren	5 uur	3,8 uur
administratie	2,6 uur	2,3 uur

VIJF MEEST TIJDSINTENSIEVE ACTIVITEITEN VAN LERAREN 1STE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Gemiddeld aantal uren (van 60 minuten) dat leraren per week besteden aan ...

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
lesgeven	20,3 uur	20,6 uur
lesvoorbereiding	6,5 uur	6,6 uur
samenwerking en overleg met collega's	2,3 uur	2,7 uur
verbeteren	5,1 uur	4,6 uur
administratie	2,5 uur	2,4 uur

Effectieve lestijd staat onder druk

De TALIS-bevraging peilt ook naar het tijdsgebruik van leraren in de klas. In het Vlaamse lager onderwijs gaat driekwart van de tijd in de klas naar het feitelijke lesgeven en leren. Dat is vergelijkbaar met de andere Europese landen in de studie. Er gaat in de Vlaamse lagere schoolklas gemiddeld meer tijd naar administratieve taken maar minder naar ordehandhaving dan in de EU-5 landen. Ook merken de onderzoekers op dat de tijd die naar het feitelijke lesgeven en leren gaat met 2,7 procent gedaald is ten opzichte van het vorige TALIS-onderzoek in 2013. In vergelijking met 2013 gaat er in de klas meer tijd naar ordehandhaving (+ 1,7 procent) en naar administratie (+ 0,9 procent).

In de eerste graad secundair onderwijs is de daling van de effectieve lestijd in de klas nog groter: min 3,4 procent op tien jaar tijd. De daling is voor Vlaanderen sterker dan in de Europese vergelijkingslanden. In een les in de eerste graad secundair onderwijs wordt in Vlaanderen minder tijd besteed aan het effectieve lesgeven dan gemiddeld in de EU-14 landen en dus meer tijd aan administratieve taken en ordehandhaving.

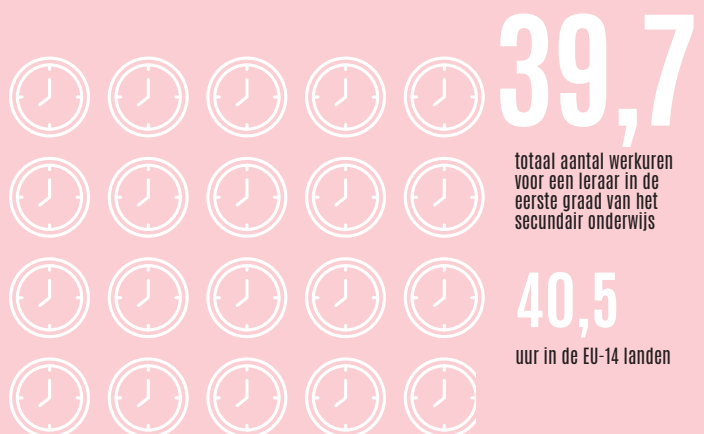
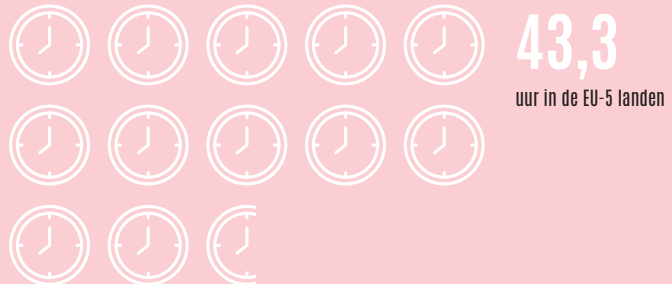
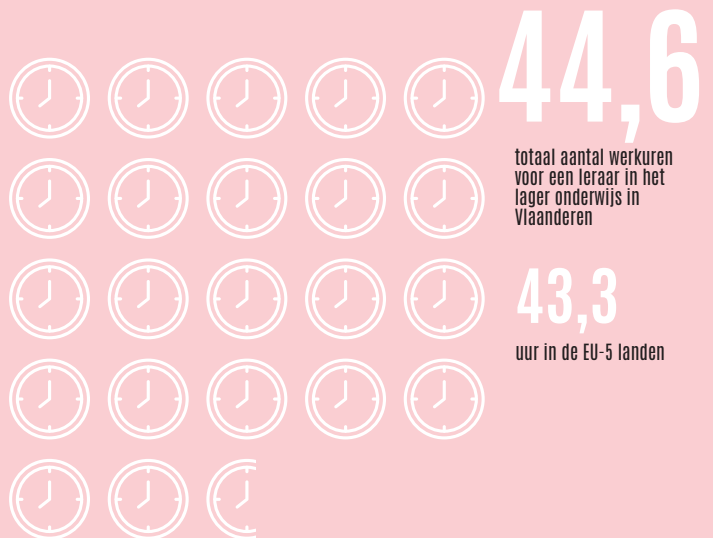
Tijd die leraren lager onderwijs in een gemiddelde les besteden aan ...

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
administratie	9,1%	7,2%
ordehandhaving	14,4%	16,0%
feitelijk lesgeven	76,3%	76,8%

Tijd die leraren 1ste graad secundair onderwijs in een gemiddelde les besteden aan ...

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
administratie	10,1%	7,5%
ordehandhaving	15,3%	12,8%
feitelijk lesgeven	74,4%	79,3%

Leraren lager onderwijs en eerste graad secundair onderwijs besteden ongeveer evenveel tijd aan taken zoals lesvoorbereiding, verbeteren, administratie, vergaderingen enzovoort.

Hoe leren ze?

Sterk inhoudelijk gevormd

In internationaal vergelijkend perspectief blijkt dat Vlaamse leraren en schoolleiders in het lager onderwijs en de eerste graad secundair onderwijs vaker over een bachelordiploma beschikken en minder over een masterdiploma. Daartegenover staat wel dat Vlaamse leraren inhoudelijk sterker gevormd zijn. Zo zijn algemene pedagogische vaardigheden, praktijkervaring en vakdidactiek vaker onderdeel van de lerarenopleiding in Vlaanderen. Dat zorgt ervoor dat Vlaamse leraren zich goed (beter dan het Europese gemiddelde) voorbereid voelen op deze basiselementen. Maar er is een keerzijde. Vlaamse leraren voelen zich opvallend minder goed voorbereid op de elementen die niet tot de basis van de opleiding behoren zoals klasmanagement, het gebruik van ICT en het opvolgen van de studievoortgang van de leerlingen. Maar het meest opvallend is dat leraren zich niet goed voorbereid voelen op de groeiende diversiteit in de Vlaamse klasgroepen. Slechts 16,5% van de Vlaamse leraren voelt zich goed voorbereid om les te geven in een multiculturele of meertalige setting.

Percentage leraren lager onderwijs dat zich goed voorbereid voelt op de volgende aspecten

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
inhoudelijke vakspecifieke kennis	87,9%	73,1%
vakdidactiek	87,7%	66,1%
algemene pedagogiek/onderwijskunde	85,2%	71,0%
leerlingengedrag en klasmanagement	42,5%	45,8%
onderwijzen van vakoverstijgende vaardigheden (bv. creativiteit, kritisch denken, probleemoplossend vermogen)	40,7%	45,0%
lesgeven aan groepen met verschillend bekwaamheidsniveau	30,3%	45,7%
opvolgen van de studievoortgang van leerlingen	24,6%	49,8%
gebruik van ICT in de lespraktijk	23,7%	31,7%
lesgeven in multiculturele/meertalige setting	16,5%	26,4%

Cursussen en/of studiedagen en het lezen van vakliteratuur zijn de populairste vormen van professionele ontwikkeling.

Weinig aanvangsbegeleiding voor de leraar lager onderwijs

TALIS laat zien dat Vlaamse leraren lager onderwijs weinig aanvangsbegeleiding genieten. Slechts een kwart van de Vlaamse leraren in het lager onderwijs kreeg informele of formele aanvangsbegeleiding tegenover de helft in de eerste graad secundair onderwijs. Ook indien we alleen kijken naar de beginnende leraren blijft dit verschil overeind. Een vijfde van de beginnende leraren lager onderwijs heeft een mentor die aangesteld is om hen te ondersteunen. In de eerste graad secundair onderwijs is dat veertig procent, duidelijk meer dan gemiddeld in Europa.

Percentage leraren lager onderwijs met minder dan 5 jaar ervaring die een mentor hebben

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
	21,3%	20,8%

Percentage leraren 1ste graad SO met minder dan 5 jaar ervaring die een mentor hebben

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
	40,5%	18,1%

Grote deelname aan professionele ontwikkeling

Bijna alle leraren lager onderwijs (97,8%) en eerste graad secundair onderwijs (97,1%) hebben in de twaalf maanden voor de TALIS-bevraging aan minstens één formele professionaliseringsactiviteit deelgenomen. Net als alle schoolleiders. Dat is een topscore, ook in internationaal perspectief. Cursussen en/of studiedagen en het lezen van

vakliteratuur zijn de populairste vormen van professionele ontwikkeling. In vergelijking met de vorige TALIS-bevraging in 2013 richtten de professionaliseringsactiviteiten van leraren lager onderwijs zich vaker op het lesgeven aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (+23.3 procent), leerlingevaluatie en -toetsing (+23.3 procent) en leerlinggedrag en klasmanagement (+21.9 procent).

Een grote meerderheid van de leraren lager onderwijs (84,1%) en eerste graad secundair onderwijs (76,6%) ervaart een positieve impact van professionele ontwikkeling op hun lesgeven.

Behoefte aan professionele ontwikkeling?

Vlaamse leraren voelen zich over het algemeen sterk inhoudelijk gevormd door hun lerarenopleiding (zie hoger). Bovendien nemen zo goed als alle leraren jaarlijks aan minstens één professionaliseringsactiviteit deel. Is het daarom dat Vlaamse leraren, in vergelijking met collega's in de andere Europese landen, een minder grote behoefte aan professionele ontwikkeling aangeven? Vlaamse leraren rapporteren in elk geval de meeste behoefte aan professionele ontwikkeling voor die aspecten waarop ze zich onvoldoende voorbereid voelden (zie hoger). Zo geeft bijna een kwart van de leraren lager onderwijs aan 'hoge' behoefte te hebben aan professionele ontwikkeling over het lesgeven aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. In de eerste graad secundair onderwijs is dit 12,9% van de leraren. In het lager onderwijs rapporteert verder minstens tien procent van de leraren een hoge nood aan professionele ontwikkeling over methoden voor geïndividualiseerd leren, over ICT-vaardigheden, over leerlinggedrag en over klasmanagement en lesgeven in een multiculturele of meertalige setting.

16,5%

van de Vlaamse leraren voelt zich goed voorbereid om les te geven in een multiculturele of meertalige setting.

Bij de schoolleiders is het beeld anders. Zij ervaren een veel hogere behoefte aan professionele ontwikkeling in vergelijking met hun collega's elders in Europa. Ongeveer veertig procent ervaart nood aan professionele ontwikkeling over het gebruik van leerlingen- en schooldata om de kwaliteit van de school te verbeteren. Ook heeft meer dan dertig procent van de Vlaamse schoolleiders lager onderwijs 'hoge' behoefte aan professionele ontwikkeling over het ontwikkelen van professionele vorming voor/met leraren, over het ontwikkelen van het schoolcurriculum en over het bevorderen van de samenwerking tussen leraren.

De grootste belemmering die Vlaamse leraren ervaren om deel te nemen aan professionele ontwikkelingsactiviteiten is de moeilijke combinatie met het werkschema. Voor schoolleiders zijn de belangrijkste belemmeringen de moeilijke combinatie met het werkschema en – vooral in het lager onderwijs – de te hoge kostprijs.

Vlaamse leraar leert ook al doende

Let wel. Ook al was voor slechts 40% van de leraren lager onderwijs het lesgeven in een multiculturele/meertalige setting onderdeel van de lerarenopleiding, ook al voelt slechts 16,5% zich goed voorbereid en ook al volgde slechts 20,7% hier de voorbije 12 maanden vorming over ... Vlaamse leraren schatten hun zelfeffectiviteit in multiculturele klassen hoog in. Opvallend hoger dan hun collega's in de vergelijkingslanden. Er zijn wel betekenisvolle verschillen tussen groepen leraren. Leraren lager onderwijs schatten zichzelf op dit vlak hoger in dan collega's in de eerste graad secundair onderwijs.

Vlaamse leraren schatten hun zelfeffectiviteit in multiculturele klassen hoog in. Opvallend hoger dan hun collega's in de vergelijkingslanden.

Percentage leraren lager onderwijs dat zich in staat acht om ...

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
om te gaan met de uitdagingen in een multiculturele klas.	80,6%	72,7%
lesgeven aan te passen aan de culturele diversiteit onder leerlingen.	69,3%	66,6%
ervoor te zorgen dat leerlingen met en zonder migratie-achtergrond samenwerken.	90,8%	85,8%
bewustwording te creëren voor de culturele verschillen tussen leerlingen.	85,7%	79,2%
de etnische stereotypering onder leerlingen te verminderen.	81,5%	83,4%

Percentage leraren 1ste graad secundair onderwijs dat zich in staat acht om ...

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
om te gaan met de uitdagingen in een multiculturele klas.	77,1%	72,2%
lesgeven aan te passen aan de culturele diversiteit onder leerlingen.	59,9%	59,5%
ervoor te zorgen dat leerlingen met en zonder migratie-achtergrond samenwerken.	84,3%	75,6%
bewustwording te creëren voor de culturele verschillen tussen leerlingen.	73,2%	68,9%
de etnische stereotypering onder leerlingen te verminderen.	69,9%	73,5%

Bovendien zijn er verschillen naargelang de leerlingenpopulatie van de school. Leraren die lesgeven in scholen met veel sociaaleconomisch kwetsbare leerlingen en veel leerlingen met een migratieachtergrond, rapporteren een hogere zelf-effectiviteit in multiculturele klassen. Volgens de onderzoekers kan dit betekenen dat zelf-effectiviteit in multiculturele klassen het gevolg is van het 'al doende leren'. Leraren die meer ervaring hebben met multiculturele klassen zouden effectiever worden in het omgaan met de uitdagingen hiervan.

Wat willen ze?

Leraren willen kleinere klassen en meer ondersteuning

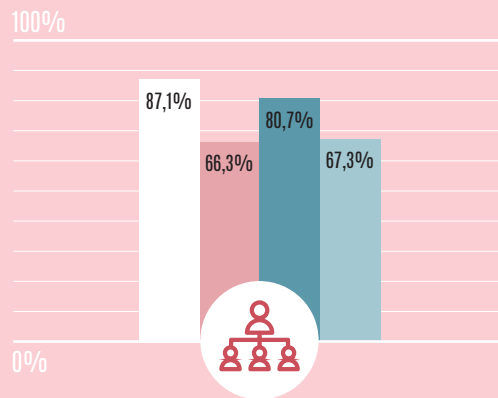
In het Vlaamse lager onderwijs zitten gemiddeld 19 leerlingen in de klas. In de eerste graad secundair onderwijs is dat 18. In de Europese vergelijkingslanden ligt het gemiddelde rond de 22 à 23 leerlingen. Maar vergeleken met zijn Europese collega's krijgt de Vlaamse leraar opvallend minder ondersteuning. De verhouding tussen leraren en pedagogisch personeel is drie keer groter dan in de Europese vergelijkingslanden.

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
Aantal leerlingen in de klas	19,3	23,4
Ratio ¹ van leerlingen t.o.v. leraren	13,8	16,0
Ratio ¹ van leraren t.o.v. pedagogisch personeel	17,1	5,1

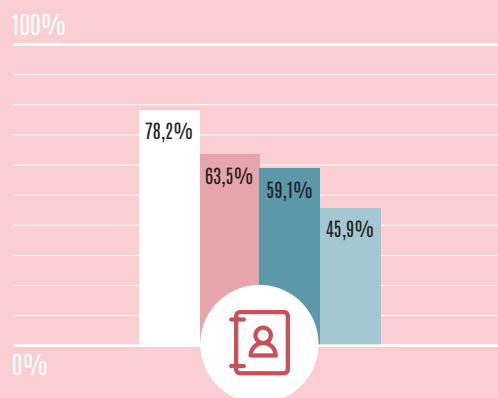
¹ Enkel gebaseerd op het aantal personeelsleden, ongeacht het tewerkstellingspercentage.

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
Aantal leerlingen in de klas	18,0	22,0
Ratio ¹ van leerlingen t.o.v. leraren	8,0	11,1
Ratio ¹ van leraren t.o.v. pedagogisch personeel	31,5	11,6

¹ Enkel gebaseerd op het aantal personeelsleden, ongeacht het tewerkstellingspercentage.

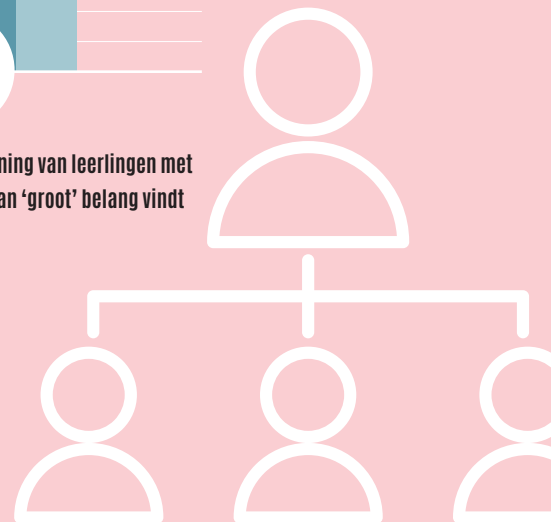

Percentage leraren dat kleinere klasgroepen van 'groot' belang vindt

Percentage leraren dat ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften van 'groot' belang vindt

- Lager onderwijs Vlaanderen
 - Lager onderwijs EU-4 (*)
 - 1ste graad secundair onderwijs Vlaanderen
 - 1ste graad secundair onderwijs EU-13 (*)
- (*) EU-gemiddelde zonder Frankrijk.

Dé topprioriteit voor leraren is het investeren in kleinere klassen door het aanwerven van meer leraren.

Vooral leraren lager onderwijs vragen meer ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Maar dé topprioriteit voor leraren is het investeren in kleinere klassen door het aanwerven van meer leraren.

VIJF BELANGRIJKSTE INVESTERINGSPRIORITEITEN VOOR LERAREN LAGER ONDERWIJS

Percentage leraren dat volgende investeringsprioriteiten van 'groot' belang vindt

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-4*
kleinere klasgroepen	87,1%	66,3%
ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	78,2%	63,5%
meer ondersteunend personeel om de administratieve belasting van leraren te verminderen	64,8%	51,7%
verbeteren van schoolgebouwen en faciliteiten	60,9%	35,9%
investeringen in ICT	50,1%	30,3%

* EU-gemiddelde zonder Frankrijk

VIJF BELANGRIJKSTE INVESTERINGSPRIORITEITEN VOOR LERAREN EERSTE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Percentage leraren dat volgende investeringsprioriteiten van 'groot' belang vindt

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-13*
kleinere klasgroepen	80,7%	67,3%
meer ondersteunend personeel om de administratieve belasting van leraren te verminderen	67,0%	53,3%
ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	59,1%	45,9%
verbeteren van schoolgebouwen en faciliteiten	58,9%	44,1%
investeringen in ICT	47,6%	29,4%

* EU-gemiddelde zonder Frankrijk

Directeur lager onderwijs wil meer tijd om onderwijskundig leider te zijn

De helft van de Vlaamse schoolleiders in het lager onderwijs stelt dat het tekort aan onder-

steunend personeel een ernstige belemmering vormt voor kwaliteitsvol onderwijs. Vijftig komma zeven procent van de directeurs om precies te zijn. Dat is drie keer meer dan in de Europese vergelijkingslanden. En tien keer meer dan in de eerste graad secundair onderwijs.

Meer dan een kwart van de Vlaamse schoolleiders lager onderwijs vindt dat hun werk en de werking van de school sterk bemoeilijkt wordt door een tekort aan tijd voor onderwijskundig leiderschap. Weer is het verschil met de EU-5 landen en de eerste graad secundair onderwijs opvallend groot.

Percentage schoolleiders dat vindt dat kwaliteitsvol onderwijs in hun school 'veel' belemmerd wordt door

Lager onderwijs		
	Vlaanderen	EU-5
tekort aan ondersteunend personeel	50,7%	15,4%
tekort aan tijd voor onderwijskundig leiderschap	26,7%	8,5%

1ste graad secundair onderwijs		
	Vlaanderen	EU-14
tekort aan ondersteunend personeel	4,9%	11,9%
tekort aan tijd voor onderwijskundig leiderschap	8,8%	7,7%

Meer dan een kwart van de Vlaamse schoolleiders lager onderwijs vindt dat hun werk en de werking van de school sterk bemoeilijkt wordt door een tekort aan tijd voor onderwijskundig leiderschap.